

Modtager(e): Tech FSU/LSU

FORTROLIGT

Indtil bestyrelsens behandling på BM1-møde den 24. februar 2021

Bestyrelsen godkendte i december 2020 AU's budget for 2021¹. Budgettet for 2021 har et planlagt underskud på 48 mio. kr. på grund af strategiske investeringer og finansieres ved at trække på egenkapitalen. Ved vedtagelsen af budgettet for 2021 blev det nævnt, at vi allerede i januar 2021 skulle forberede os på at håndtere strukturelle udfordringer fra 2022 og frem. Dette notat redegør for de kendte budgetudfordringer. Universitetsledelsen drøftede den 9. og 10. februar løsningsmulighederne, og på HSU-mødet den 11. februar blev der mundtligt redegjort for disse muligheder. Dette notat følger op på den mundtlige fremlæggelse.

1. Miljø- og Fødevarerinstitutionerne

AU udfører efter aftale og mod betaling forskningsbaseret myndighedsbetjening og –rådgivning for Miljøministeriet og Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri. Bevillingen til miljø- og fødevarerinstitutionernes myndighedsopgaver er i 2021 på 348 mio. kr.², heraf knap halvdelen til forskning med henblik på at myndighedsbetjeningen er forskningsbaseret og sker på basis af den nyeste viden.

Udfordringen på området er, at bevillingerne til myndighedsopgaverne årligt er reduceret med 2%. Dertil kommer, at løn- og prisreguleringen på området er mindre end de øvrige finanslovsindtægter. Desuden har ministeriet fra og med 2021 reduceret bevillingen til området "Fødevarekvalitet og forbrugeradfærd".

Bevillingerne til myndighedsområdet bliver hvert år reduceret med 2%, og samlet set er området siden 2009 blevet reduceret med ca. 150 mio. kr. De involverede institutioner har i flere år evnet at opretholde aktivitetsniveauet ved at tiltrække flere eksterne midler samt ved løbende effektiviseringer, reducere bygningsomkostninger, mv.

Tabel 1 (næste side) viser det aktuelle budget for myndighedsområdet. Det fremgår af tabel 1, at området har en markant ubalance i årene 2022-2024. Udfordringer er mindre i 2021 på grund af den særlige støtte til TECH på 19 mio. kr. fra de øvrige fakulteter i hvert af årene 2020 og 2021, hvoraf 11 mio. kr. er tilført myndighedsområdet.

¹ <https://medarbejdere.au.dk/#news-19238>

² Ingeniørområdet udfører derudover myndighedsopgaver for 16 mio. kr.

Tabel 1. Miljø- og Fødevarerinstitutioner Budget 2021-2024 (mio. kr., 2021-niveau)

	2021	2022	2023	2024
Indtægter	869	837	827	826
Finanslovstilskud	486	479	468	461
<i>Heraf:</i>				
Uddannelsestilskud	16	15	16	16
Basisforskning	113	115	115	115
Myndighedskontrakt	348	337	329	322
Andre finanslovstilskud	9	9	9	8
Eksterne tilskud	482	480	490	493
Øvrige salgsindtægter	91	90	92	92
Interne bidrag ^{3 4}	-190	-210	-223	-220
Omkostninger	-866	-875	-877	-876
Løn	-583	-585	-587	-588
Bygningsomkostninger	-100	-99	-100	-100
Øvrige driftsomkostninger	-162	-170	-169	-168
Afskrivninger	-21	-21	-21	-21
Resultat	4	-37	-49	-49

Udfordringerne på myndighedsområdet skyldes særligt faldende indtægter fra myndighedskontrakterne, som i budgetperioden falder fra 348 mio. kr. i 2021 til 322 mio. kr. i 2024, svarende til 7,6 pct. i budgetperioden (dvs. oveni de årlige 2%-besparelser siden 2009).

Institutionerne har i 2021 fået det samme økonomiske råderum som der var budgetlagt ved sidste års budgetlægning. Omkostningerne udviser en svag stigning i budgetperioden, som skyldes øget forbrug af eksterne midler.

Universitetsledelsen og bestyrelsen har i forbindelse med godkendelse af budgettet for 2021 besluttet, at myndighedsområdet økonomisk skal 'hvile i sig selv'. Fakultetsledelsen på TECH har derfor besluttet, at institutionerne skal udarbejde forskellige scenarier for, hvordan de kan tilpasse deres udgifter med ca. 34 mio. kr. årligt. Fakultetsledelsen har derudover undersøgt mulighederne for at reducere på øvrige udgifter, herunder i) reduktion i bygningsomkostninger gennem fortætning; ii) reduktion i fællesomkostninger og administration; og iii) reduktion i fakultetets ph.d.-pulje til medfinansiering af ph.d.-stipendier. Fakultetsledelsen forventer med disse tiltag at kunne opnå økonomisk balance fra 2022.

³ Interne bidrag er fakulteternes bidrag til universitetets fællesudgifter og er baseret på følgende principper:

- Finansiering af USM, campus 2.0 og de tværgående byggepulje er baseret på det enkelte fakultets samlede omsætning
- Finansiering af universitetets fællesomkostninger er baseret på det enkelte fakultetets omsætning, dog indgår eksterne tilskud kun med værdien af overheadet og myndighedskontrakter og de retsmedicinske ydelser indgår kun med 2/3 -del vægt.
- Huslejetillægget (til finansiering af universitetets fællesarealer, såsom kantiner, museer, fællesauditorier, mv.) er baseret på 2/3 bruttoarealer og 1/3 studenterbestand dog tæller studenterbestanden på DPU i Emdrup kun halvt, og bruttoarealerne er ekskl. arealer til stalde.

⁴ Stigningen fra 2021 til 2022 skyldes primært bortfald af det særlige tilskud på 19 mio. kr.

2. Ingeniørområdet

Bestyrelsen vedtog i juni 2016 ingeniørsatsningen *AU Engineering 2025*. Baggrunden for ingeniørsatsningen er, at AU vil ændre sin dimittendprofil, så flertallet af dimittenderne ansættes i den private sektor og for at imødekomme samfundets behov for flere ingeniører og mere teknisk forskning. Dette er også en national uddannelsespolitisk dagsorden. Ingeniørsatsningen skal bidrage til, at AU bliver mere robust, bedre rustet til fremtiden og får en helt ny styrke på et vigtigt uddannelsesområde, hvor der er høj beskæftigelse.

AU har siden 2003 udbudt civilingeniøruddannelser i samarbejde med Ingeniørhøjskolen Aarhus, som i 2012 blev fusioneret med Aarhus Universitet. I den oprindelige model (Aarhus Modellen) gennemfører alle ingeniørstuderende først en diplomingeniøruddannelse på 3½ år med et halvt års praktik indlagt. Uddannelsen er tilrettelagt således, at det er muligt efterfølgende at tage en civilingeniøruddannelse på 2 år, forudsat at man opfylder adgangskravene.

Med ingeniørsatsningen i 2016 besluttede bestyrelsen, at AU også ville oprette bacheloruddannelser inden for de klassiske ingeniørdiscipliner. Det vil sige, at studerende nu kan vælge mellem optagelse på en bacheloruddannelse eller en diplomingeniøruddannelse, og at begge uddannelser giver adgang til en kandidatuddannelse inden for ingeniørområdet.

Målet er, at AU skal forblive et af de to største optagsområder i Danmark for diplomingeniører og et af de dominerende optagsområder for civilingeniører. AU's ingeniøruddannelser skal være kendetegnet ved høj kvalitet og skal kunne måle sig med de diplomingeniører og civilingeniører, der uddannes på DTU og andre internationale topingeniørskoler. AU skal desuden kunne opbygge sin teknisk videnskabelig forskning til international topniveau.

Ifølge den oprindelige ingeniørsatsning, vedtaget i 2016, var forventningen at der i 2021 ville være et optag på 420 civilingeniørbachelor og 980 diplomingeniører, i alt 1.400 studerende. Det viste sig i 2020, at realiseringen af måltallene i ingeniørsatsningen ikke har kunnet realiseres med den forventede hastighed. Det skyldes bl.a. at etableringen af de 6 nye ingeniøruddannelser blev forsinket på grund af AU's institutionsakkreditering. Endvidere har der været en stigende konkurrence fra andre videregående uddannelsesinstitutioner om optag af studerende på ingeniøruddannelser.

Bestyrelsen godkendte i oktober 2020, at vi fastholder målsætningen om et optag på i alt 1.400 studerende til ingeniøruddannelserne, men at et optag af 420 studerende nu skal realiseres i 2025 i stedet for i 2021. Det forventes at målsætningen for 2025 kan realiseres gennem en fortsat målrettet rekrutteringsindsats. Derudover forventes der fortsat en vækst i optaget på 2% pr. år fra 2025 til 2030. Tabel 2 viser den forventede udvikling i optag af studerende til ingeniøruddannelserne.

Optaget af studerende på civilingeniøruddannelsen sker på 6 nye uddannelser, som er blevet oprettet i hhv. 2017 (bioteknologi og kemiteknologi), 2019 (elektroteknologi,

computerteknologi og byggeri) og i 2020 (mekanik). Målet er et årligt optag på 60 studerende på 5 af disse uddannelser, mens der optages 120 studerende på byggeri⁵. Disse uddannelser vil løbende blive udbygget. Det samlede kursusudbud på disse uddannelser er p.t. 540 ECTS i studieåret 2019/2020, og skal udgøre 1.080 ECTS i 2022/2023, dvs. at der skal udvikles 540 ECTS i løbet af 3 år, i takt med at studenterpopulationen på disse uddannelser vokser.

Tabel 2. Optagelse af ingeniørstuderende

Optagelsessår	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2030
Civilingeniørbachelor	157	247	280	310	340	376	420	500
Diplomingeniør	896	812	1004	1.024	1.045	1.065	1.087	1.200
I alt	1.007	1.142	1.284	1.334	1.385	1.441	1.507	1.700

Ingeniørsatsningen og det stigende optag af ingeniørstuderende kræver, at der ansættes flere VIP. Endvidere skal fakultetet bruge et større areal til det øgede antal studerende og medarbejdere. Opbygning af nye uddannelser er kendetegnet ved, at der skal afholdes udgifter (til ansættelse af VIP, øget areal, mv.), mens indtægterne (uddannelsesindtægter, eksterne midler, mv.) først realiseres på et senere tidspunkt. Derfor er satsningen blevet understøttet med i alt 113 mio. kr. i USM-midler⁶ (Universitets Strategiske Midler) i årene 2017-2021, og med yderligere 88 mio. kr. i årene 2022-2025.

I den oprindelige ingeniørsatsning var der planlagt at ansætte ca. 20 nye senior-VIP (professor, lektor og tilsvarende stillinger) om året i perioden 2016-2021. Undervejs er tempoet for rekrutteringerne blevet nedjusteret, da nogle uddannelsesaktiviteter er kommet senere i gang end planlagt, jf. overfor. I 2019 blev der aftalt en større opbremsning i rekrutteringen for 2020. Ved udgangen af 2020 er der ansat 82 senior-VIP i ingeniørsatsningen, og der er budgetteret med, at der i alt skal ansættes 136 senior-VIP, dvs. at der resterer at blive ansat 54 senior-VIP i de kommende år for at understøtte ingeniørsatsningen.

Tabel 3 (næste side) viser det aktuelle budget for ingeniørområdet under TECH. Fakultetet budgetterer med en vækst i uddannelsestilskud og eksterne tilskud på grund af det stigende antal studerende og VIP. Basisforskningsmidlerne vokser dog kun i meget begrænset omfang da den dynamiske omfordeling af basisforskningsmidler gennem 45-20-25-10-modellen⁷ kun har en effekt over en meget lang periode.

⁵ I den oprindelige plan skulle der etableres to uddannelser for hhv. bygning og bygningsdesign med 60 pladser hver. Det er blevet til én uddannelse inden for byggeri med 120 pladser.

⁶ USM = Universitetets Strategiske Midler, som er en årlig bevilling på godt 100 mio. kr. til strategiske investering, som finansieres gennem et bidrag fra alle fakulteter ift. deres samlede omsætning.

⁷ Hvert år omfordeles 2% af basisforskningsmidlerne efter en beregningsmodel baseret på uddannelsestilskud (45%), eksterne midler (20%), forskningsbibliometri (25%) og antallet af færdiguddannede ph.d.'ere. Dvs. et universitet, som har en bedre performance på disse fire parametre ift. de øvrige universiteter, vil få en større andel af basisforskningsmidlerne. AU bruger samme model til fordeling af basisforskningsmidlerne til fakulteterne.

Tabel 3. Ingeniørområdet Budget 2021-2024 (mio. kr., 2021-niveau)

	2021	2022	2023	2024
Indtægter	410	397	423	440
Finanslovstilskud	370	381	404	417
<i>Heraf:</i>				
<i>Uddannelsestilskud</i>	273	281	300	314
<i>Basisforskning</i>	84	87	90	91
<i>Myndighedskontrakt</i>	16	16	16	15
<i>Andre finanslovstilskud</i>	-3	-3	-3	-3
Eksterne tilskud	135	148	161	170
Øvrige salgsindtægter	3	4	4	4
USM-midler	27	29	25	19
Interne bidrag ^{8 9}	-125	-165	-171	-170
Omkostninger	-425	-451	-476	-484
Løn	-310	-325	-338	-345
Bygningsomkostninger	-42	-51	-60	-60
Øvrige driftsomkostninger	-64	-67	-70	-72
Afskrivninger	-9	-8	-8	-8
Resultat	-15	-55	-54	-44

TECH modtager relativt set færre basisforskningsmidler ift. fakultetets uddannelsesindtægter og eksterne midler end de andre fakulteter. Basisforskningsmidler anvendes til at sikre forskningsbaserede uddannelser og at kunne medfinansiere eksterne midler. Herudover tjener den del af basismidlerne, som diplomingeniøruddannelserne indtjener via 45-20-25-10 modellen, til at sikre at disse uddannelser er udviklingsbaserede. Det lave niveau for basismidlerne til ingeniørområdet indebærer en betydelig risiko for det økonomiske grundlag for ingeniørsatsningen.

Under 'Interne bidrag' (fakultetets bidrag til universitetets fællesudgifter) er der modregnet et såkaldt basisudligningstal på 32 mio. kr., hvilket svarer til et tilsvarende strategisk tilskud på ST før 2019. Dvs. at der internt på ST blev foretaget en omfordeling af bevillinger, primært fra NAT-institutterne, dels for at understøtte ingeniørsatsningen, dels som en konsekvens af bevillingsreformen på uddannelsesområdet fra 2019.¹⁰ I 2021 er den kompenserende basisudligning på 32 mio. kr. internt på TECH finansieret gennem brug af opsparing, ekstraordinære opbremsning i bygningsomkostninger, samt forbrug af fakultetets ledelsespulje. Der findes således ikke mulighed for at fortsætte med denne kompensation i TECH's budget, hvorfor beløbet bortfalder fra 2022. Det skal dog nævnes, at der er overført 11,5 mio. kr. fra NAT til TECH for at understøtte DCA og DCE, svarende til halvdelen af de årlige udgifter til disse enheder.

⁸ Jf. note 2 på side 2.

⁹ Endringen fra 2021 til 2022 skyldes primært bortfald af det såkaldte basisudligningstal på 32 mio. kr.

¹⁰ Det nye bevillingssystem, der trådte i kraft pr. 1. januar 2019, er baseret på tre grundelementer: i) Et fast grundtilskud (25%), et aktivitetstilskud, dvs. STÅ-indtægter (67,5%) og et resultattilskud (7,5%). Før 2019 var uddannelsesindtægter 100% baseret på STÅ-indtægter. Det er medfører en udfordring for uddannelser i vækst, da de nu kun optjener 67,5% for hver ekstra studerende (da grundtilskuddet ikke ændrer sig), mens det før 2019 var 100% meroptjening for hver ekstra studerende.

Lønoms-kostningerne er budgetteret i forhold til den nedjusterede vækst i ingeniørsatsningen. Ansættelserne er delvist finansieret af eksterne midler. Bygningsomkostningerne vokser ligeledes i 2022 og 2023 på grund af ibrugtagning af ekstra arealer som følge af det voksende antal studerende og medarbejdere på TECH.

I hvert af årene 2020 og 2021 har de øvrige fakulteter ekstraordinært bidraget med 19 mio. kr. til ST. Dette tilskud bortfalder fra 2022. Bortfaldet af disse tilskud og implementeringen af det nye bevillingssystem (jf. note 8, side 5 er merindtægten for hver ekstra studerende kun på 67,5% ift. den oprindelige plan) samt den meget langsomme vækst i basisforskningsmidlerne er hovedårsagerne til at ingeniørområdets underskud stiger til 45-55 mio. kr. fra 2022. Når USM midlerne på 20 mio. kr. bortfalder fra 2024, vil budgetudfordringen på ingeniørområdet vokse tilsvarende. Dertil kommer at TECH's bidrag til universitetets fællesudgifter stiger på grund af fakultetets stigende omsætning.

3. Løsningsforslag

3.1 Miljø- og Fødevarerinstitutionerne

Universitetsledelsen og bestyrelsen har i forbindelse med godkendelse af budgettet for 2021 besluttet, at myndighedsområdet økonomisk skal 'hvile i sig selv', da universitetets bevillingsmæssigt ønsker at holde forsknings- og uddannelsesaktiviteter adskilte fra myndighedsopgaverne.

Fakultetsledelsen har undersøgt og fundet mulighederne for besparelser på ca. 15 mio. kr. ved at reducere på følgende udgifter: i) reduktion i bygningsomkostninger gennem fortætning; ii) reduktion i fællesomkostninger og administration; og iii) reduktion i fakultetets ph.d.-pulje til medfinansiering af ph.d.-stipendier.

Fakultetsledelsen på TECH har derudover besluttet, at institutionerne skal udarbejde forskellige scenarier for at finde besparelser og reducere deres udgifter med 34 mio. kr. årligt.

Det indebærer en kommende proces på TECH i samarbejdsudvalg, leder- og medarbejdergrupper for at finde de rette budget- og aktivitetstilpasninger (f.eks. prioritering af opgaver, opgavebortfald og nedlæggelse af stillinger). Fakultetsledelsen på TECH forventer med disse besparelser at kunne opnå økonomisk balance fra 2022, jf. tabel 4.

Tabel 4. Miljø- og Fødevarerinstitutioner Budget 2021-2024 (mio. kr., 2021-niveau)

	2021	2022	2023	2024
Indtægter	869	837	827	826
Omkostninger før tilpasninger	-866	-875	-877	-876
Resultat før tilpasninger	4	-37	-49	-49
Besparelser på bygninger, adm. og ph.d		3	15	15
Besparelser på institutioner		34	34	34
Resultat efter tilpasninger	4	0	0	0

3.2 Ingeniørområdet

Universitetsledelsen er enige om, at der er behov for økonomisk at sikre realiseringen af universitetets strategiske ingeniørsatsning.

Ingeniørområdet har i 2024 et underskud på -44 mio. kr. I 2025 bortfalder de nuværende USM-midler på 20 mio. kr. til ingeniørområdet, hvilket betyder, at underskuddet på ingeniørområdet øges til ca. -65 mio. kr.

TECH har allerede i 2019-2020 foretaget en kraftig opbremsning i rekruttering af nye VIP og arbejder på en række yderligere budgettilpasninger, herunder:

- i) Yderligere opbremsning i de budgetterede rekrutteringer
- ii) En højere indtjening fra eksterne midler
- iii) Yderligere fortætninger og dermed færre bygningsomkostninger
- iv) Reduktion i fakultetets ph.d.-pulje til medfinansiering af ph.d.-stipendier.

Disse tiltag forventes at kunne give besparelser på 6 mio. kr. i 2021 og 20 mio. kr. pr. år fra 2022. Dermed vil TECH kunne reducere det nuværende underskud på ingeniørområdet til -45 mio. kr. fra 2025.

Hvis ingeniørområdet skulle finde yderligere besparelser for at reducere underskuddet, ville der være en alvorlig risiko for at AU ikke kan gennemføre ingeniørsatsningen. Universitetsledelsen har derfor drøftet mulighederne for at omfordele basisforskningsmidlerne fra de øvrige fakulteter til TECH, da TECH kun meget langsomt optjener ekstra basisforskningsmidler gennem den dynamiske omfordeling på 2% pr. år (45-20-25-10-modellen). Universitetsledelsen mener dog ikke at det er en hensigtsmæssig løsning, da det ville kræve nye budget- og aktivitetstilpasninger på de øvrige fakulteter.

Universitetsledelsen foreslår derfor, at TECH tildeles nye USM-midler på hhv. 12 og 25 mio. kr. i 2023 og 2024 (da der ikke er flere disponible USM-midler i årene 2022-2024) og 45 mio. kr. pr. år fra 2025. Denne bevillingsforøgelse for TECH vil de facto svare til en forøgelse af fakultetets basisforskningsmidler uden at det påvirker de øvrige fakulteters budgetter. De nye USM-midler vil dog samtidigt blive reduceret i takt med at ingeniørområdet på TECH selv optjener nye basisforskningsmidler gennem den dynamiske omfordeling, som på nuværende tidspunkt er på 2% pr. år, jf. tabel 5.

Ingeniørområdet vil med disse tiltag opnå budgetbalance fra 2024. I 2021-2023 vil ingeniørområdet have et negativt resultat, som det foreslås trækkes på egenkapitalen.

Tabel 5. Ingeniørområdet Budget 2021-2024 (beløb i mio. kr., 2021-niveau^{*)})

	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027
Indtægter	410	397	423	440			
Omkostninger før tilpasninger	-425	-451	-476	-484			
Resultat før tilpasninger	-15	-55	-54	-44	-65	-65	-65
Besparelser	6	20	20	20	20	20	20
Resultat efter tilpasninger (1)	-9	-35	-35	-25	-45	-45	-45
Nye USM-midler	0	0	12	25	45	42,5	40
Nye optjente basisforskningsmidler	0	0	0	0	0	2,5	5
Resultat efter tilpasninger (2)	-9	-35	-22	0	0	0	0

^{*)} Tabellen viser også de efterfølgende 3 år efter budgetoverslagsårene 2021-2024 for at vise de langsigtede effekter af løsningsforslaget. Optjening af nye basisforskningsmidler og tilsvarende nedtrapning af USM-midler fortsætter også efter 2027

4. Den videre proces

Universitetsledelsen har drøftet budgetudfordringerne og løsningsmulighederne i januar og februar.

HSU har drøftet budgetudfordringerne og løsningsmulighederne på et møde den 11. februar, og drøfter sagen på ny den 16. februar på baggrund af nærværende notat for at kvalificere ledelsens oplæg.

Universitetsledelsen vil den 24. februar forelægge sagen for bestyrelsen med henblik på at beslutte budgetjusteringerne for budgetoverslagsårene 2022-2024.

Derudover vil de enkelte fakulteter og Enhedsadministrationen drøfte de specifikke budgetudfordringer og løsningsmuligheder lokalt på FSU-/ASU-/LSU-møder.

De vedtagne budgetjusteringer for overslagsårene 2022-2024 vil blive indarbejdet i ØR1-rapporten.